

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry

Niemenkyläntie 165
88730 Ylä-Vieksi
www.vieksi.fi
kylayhdistys@vieksi.fi

LISÄYS VIREILLEPANOON

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Kalliokatu 4
87101 Kajaani

14.6.2010

Viitteet:

- 1) Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry:n vireillepano Kainuun ELY-keskukselle 24.5.2010
- 2) Vuosangan Natura-arvioinnin tarveharkinnat Kainuun maakuntakaavassa 2020
- 3) Vuosangan Natura-arvioinnin tarveharkinnat Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmistelussa

KYSYMYKSIÄ VUOSANGAN NATURA 2000 -ALUEISTA JA ASIAKIRJAPYYNTÖ**A. Yleistä**

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry (yhdistys) on tehnyt 24.5.2010 Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (KAIELY) vireillepanon¹ asettaa LSL 65 §:n nojalla Vuosangan seudulle LSL 57 §:n mukaisia hallintopakkoja. Sitä ennen yhdistys vaati 14.5.2010 tekemässään vireillepanossa² Kainuun maakunta -kuntayhtymää (kuntayhtymä) muun muassa suorittamaan LSL 65.1 §:n mukaiset, Kainuun maakuntakaavoituksessa vireillepanon mukaan jo vuosia laiminlyödyt arvioinnit vähintään seitsemälle Vuosangan seudun Natura 2000 -alueelle (Vuosangan Natura-alueet³):

- FI1200207 Hevoshuuhdinpuro ja Honkivaara
- FI1200214 Pellinkangas
- FI1200213 Valkeisjärvi
- FI1200609 Kortesus
- FI1200511 Kalliojärvi- Pitämävaara
- FI1200215 Kinnussuo-Mustinsuo
- FI1200257 Kellojärven ranta-alueet ja saaret.

Pitkäkestoisen ympäristöhankkeen suunnittelun edetessä on varmastikin tärkeää, että suunnittelu perustetaan paikkansapitäviin lähtötietoihin ja varmistutaan siitä, että hankkeen edellyttämien lakisääteisten velvoitteiden täyttämistä on matkan varrella huolehdittu. Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan (vaihekaava) valmistelu on pitkäkestoinen hanke, jolla on jo lähes 10 vuoden taival takanaan. Vuosangan Natura -alueiden asioita on pidettävä siinä tärkeinä ja niihin liittyy merkittäviä epäselvyyksiä. Yhdistys pitää välttämättömänä, että Vuosangan Natura -alueiden perustaminen ja hoito, Puolustusvoimien ja muiden toimijoiden toiminta ja toimenpiteiden toteutusaika niillä ja niiden ulkopuolella, alueiden nykytila sekä alueille kohdistuvat vaikutukset selvitetään perinjuurin.

Jäljempänä käsitellään eräitä asiaan sisältyviä aihekokonaisuuksia etupäässä asiakirjaotteiden perusteella ja esitetään alustavasti joukko juoksevasti numeroituja kysymyksiä. Tässä

1 http://www.vieksi.fi/documents/ELY_VireillepanoHallintopakkojenAsettamiseksi_240510.pdf

2 <http://www.vieksi.fi/documents/KainuuVireillepanoNatura140510.pdf>

3 <http://www.environment.fi/default.asp?node=13812&lan=fi> (6.6.2010)

yhteydessä ei kysymyksiin pyydetä saada vastauksia, vaan ne esitetään pikemminkin viitevireillepanon lähtökohtien selventämiseksi ja kaivatun kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Sen sijaan pyytää yhdistys kohdassa J saada viipymättä julkisuuslain mukaisesti sisältötiedon eräistä asiakirjoista.

Yleistä kyseisistä hallintopakoista:

- 1) Tuleeko KAIELY:n ottaa vireillepannun hallintopakkoasian ratkaisussa huomioon vain asiassa ajettavanaan olevan luonnonsuojelualue, vai olisiko sen mahdollista ja pitäisikö se tarpeellisenä ottaa huomioon myös muiden tahojen ajettavana olevia muita etuja? Jälkimmäisellä tavalla menettely olisi yhdistyksen käsityksen mukaan väistämättä luontodirektiivin, LSL:n ja tarkoitussidonnaisuuden periaatteen vastaista. Huomioon otettujen etujen tulisi selvästi ilmetä ratkaisusta.
- 2) Tuleeko KAIELY:n asettaa mahdollisessa ristiriitatilanteessa luonnonsuojelualue etusijalle?
- 3) Onko KAIELY velvollinen asettamaan kyseiset hallintopakot, mikäli ne ovat asetettavissa eikä niiden tarve ole objektiivisesti arvioiden poissuljettavissa?

B. Natura 2000 ja Vuosangan YVA-tarveharkinta 15.6.1999

Kainuun ympäristökeskus (ympäristökeskus) ja ympäristöministeriö harkitsivat vuosina 1998-1999, olisiko Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen maalialueen ja myöhemmin lisäksi koko alueen suunnitellussa laajentamishankkeessa pitänyt suorittaa YVA. Ympäristöministeriö päätyi harkinnan päättäneessä kannanotossaan⁴ 15.6.1999 rimaa hipoen johtopäätökseen, ettei olisi tarvinnut. Kannanoton on täytynyt perustua muun muassa näkemykseen, että 3 hehtaarin laajuisten maalien reunoille vuosien mittaan iskeytyvät kymmenentuhannet tykistökranaatit poistaisivat metsää pysyvästi (YVAA 6 §, kohta 2f) vain maalien puolelta eikä kranaatteja harhautuisi maalien ulkopuolelle - kun ne kaikki eivät ole osuneet edes 3300 hehtaarin laajuiselle maalialueelle. Natura-arviointi -asia ei noussut harkinnassa esille.

Ympäristökeskus esitti 4.11.1998 kannanottopyynnössään⁵ ympäristöministeriölle Vuosangan maalialueen laajentamissuunnitelmasta ja YVA-menettelyn tarpeesta: *"Kainuun prikaatin esityksessä 8.2.1996 mainittu vanhojen metsien [Lauttajärvi] suojeluvaraus on sittemmin rauennut, eikä alue ole mukana Naturassa eikä muissakaan ohjelmissa[...]. Alueella ei ole muita luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvia varauksia."*

Kainuun Prikaatin esitykseen⁶ 8.2.1996 nähtävästi liitetyn kartan⁷ perusteella voidaan osaltaan pitää todennäköisenä, että ympäristökeskuksen 4.11.1998 esityksessä mainittu vanhojen metsien "suojeluvarauksen raukeaminen" ja sitä myöten Natura 2000 -verkostosta pois jäänti oli kytköksissä Puolustusvoimien suunnitelmiin samalla alueella.

4 YM, YVA-kannanottokirje 3/579/99 Kainuun ympäristökeskukselle (Dnro 3/579/99) 15.6.1999 (Hannu Karjalainen, Pekka Salminen)

http://www.vieksi.fi/documents/Kainuun_ymparistokeskus_Vuosanka_YVA_dokumentit_1999.pdf

5 Kainuun ympäristökeskus, kannanottopyyntö YM:lle, Nro 1298R0007-53, 4.11.1998 (Heikki Aronpää)

http://www.vieksi.fi/documents/Kainuun_ymparistokeskus_Vuosanka_YVA_dokumentit_1999.pdf

6 Kainuun Prikaati, esitys puolustusministeriölle, R 469/5.2/D/III, 8.2.1996 (Ilkka Kylä-Harakka, Hannu Toivonen)

http://www.vieksi.fi/documents/Kainuun_ymparistokeskus_Vuosanka_YVA_dokumentit_1999.pdf

7 http://www.vieksi.fi/documents/Lauttajarven_suojelusuunnitelma_vs_maalialue_yva_1996.pdf

Olisiko Lauttajärven alueen suojelusuunnitelmien raukeamiseen osaltaan vaikuttanut Pääesikunnan 25.3.1997 lausunto⁸, jossa muun muassa Vuosangan ampuma-alue esitettiin poistettavaksi Natura-ohjelmasta. Aivan kuin alue olisi siinä silloin ollut. Puolustusministeriön lausunnossa⁹ 12.6.97 esitettiin uudelleen puolustusvoimien käytössä olleiden alueiden poistamista ohjelmasta muun muassa Vuosanka mainiten.

Käsitystä asioiden kytköksestä vahvistaa se, että Lauttajärven alueen suojelua ei toteutettu, vaikka kyseinen alue olisi ollut erityisen arvokas rajautuessaan välittömästi siihen sisältyneeseen 80-luvun alussa perustettuun Rimpisuo-Tiilipuron soidensuojelualueeseen. Suon rämeet olivat Kuhmon lintutiheimmät, mikä oli aika paljon se. On luultavaa, että lintutiheys oli osaltaan seurausta suoaluetta ympäröivien vanhojen metsien vaikutuksesta. Käsitystä asioiden kytköksestä vahvistaa edelleen se, että olemassa ollut Rimpisuo-Tiilipuron soidensuojelualue ja Lauttajärven vanhojen metsien alue oli piirretty alaviitteen 7 kartassa yhtenäisen rajauksen sisään. Tuskin se muuta tarkoitti kuin Natura-ehdokasta.

Lauttajärven alue onnistui sinnittelemään vanhojen metsien suojeluprosessissa pisimpään mukana olleiden, mutta suojeluohjelman ulkopuolelle jääneiden ns. A -inventointialueiden joukossa. Myöhemmin Metsähallituksen Kellon alue-ekologisessa suunnitelmassa 30.4.2001 esitettiin muun muassa, että "[e]ri tavoitteiden vuoksi kaikkia luonnonsuojelullisesti arvokkaita kohteita ei säästetty", ja että "Muiden kuin ekologisten syiden vuoksi 1-luokan aarniometsäkuvioita jäi talouskäytön piiriin mm. [...] Rimpisuon ympäristöissä."¹⁰

Lauttajärven A-alueen luonnonarvojen säilyttäminen päätettiin toteuttaa valtioneuvoston periaatepäätökseen (1996) nojaten Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun yhteydessä. Se tehtiin kuviokohtaisesti rajaamalla suojeluun useita pieniä alueita. Ne eivät sisälly Vuosangan maali alueeseen. Niille ei määräyksenä annetun puolustusvoimien Vuosangan johtosäännön mukaan saisi kohdistua edes sirpalevaikutusta. Periaate-, suojelu- ja kannanottopäätösten sekä johtosäännön kiellon on katsottava olevan Metsähallitusta sitovia. Useille alueista on kohdistunut tykistön iskemiä tai voimakasta sirpalevaikutusta. Silti Metsähallitus ei ole yhdistyksen käsityksen mukaan edes yrittänyt puuttua niiden suojeluarvojen tuhoutumiseen. Toiminnanharjoittaja Kainuun Prikaatissa ei kuluneena vuosikymmenenä ole tehty ensimmäistään Vuosangan johtosäännön mukaista poikkeamailmoitusta. On katsottava, että menettelyt ovat lisänneet tarvetta tehostaa muiden Vuosangan suojelualueiden turvaamista.

Olisiko mainitusta kytköksestä johtunut myös, ettei Rimpisuota ilmoitettu komissiolle lintudirektiivin mukaiseksi SPA-alueeksi. Rimpisuo-Tiilipuro tulee sisällyttää Natura 2000 -verkostoon ja tarvittaessa inventoida uudelleen. Jäljellä olevat Rimpisuon ympäristön "1-luokan aarniometsäkuviot" on suojeltava talous- ja muulta käytöltä kunnes Rimpisuon Natura-suojelu on ratkaistu.

8 Puolustusministeriön kirjeeseen 4/4900/94/KI 26.3.1997 (Pertti Nykänen, Matti Niemi) ympäristöministeriölle liitetty Pääesikunnan lausunto R479/16.1/D/IV 25.3.1997 (Matti Kopra, Jussi Hautamäki)

9 Puolustusministeriö, lausunto 4/4900/94/KI, 12.6.97 (Anneli Taina, Pertti Nykänen)

10 Lauttajärven A-alueen luonnonarvojen säilyttäminen päätettiin toteuttaa valtioneuvoston periaatepäätökseen (1996) nojaten kuviokohtaisesti alue-ekologisen suunnittelun yhteydessä rajaamalla suojeluun useita pieniä kuvioita. Ne eivät sisälly Vuosangan maali alueeseen. Niille ei määräyksenä annetun puolustusvoimien Vuosangan johtosäännön mukaan saisi kohdistua edes sirpalevaikutusta. Periaate-, suojelu- ja kannanottopäätösten sekä johtosäännön kiellon on katsottava olevan Metsähallitusta sitovia. Silti useille alueista on kohdistunut niin tykistön iskemiä kuin voimakasta sirpalevaikutusta eikä Metsähallitus ole yhdistyksen käsityksen mukaan edes yrittänyt puuttua suojeluarvojen tuhoutumiseen.

Ympäristökeskus pyysi YVA-tarveharkinta-asiassa 20.11.1998 Kainuun Prikaatia toimittamaan¹¹ lisätietoja: *"Ympäristöministeriö on ilmoittanut tarvitsevansa lisätietoja hankkeesta arviointia varten. Tarkentavia tietoja pyydetään seuraavista aiheista: [...] muut ympäristöön vaikuttavat toiminnot (joukkojen liikkuminen ja leirytyminen, uudet ampumaseimat, uudet maastoajoneuvojen kulkureitit ja mahdolliset uudet tiet), niiden sijoittaminen ja laajuus."*

Edellä viitattuun ympäristökeskuksen 20.11.1998 pyyntöön 15.12.1998 vastauksena antamassaan esityksessä¹² Kainuun Prikaati kirjoitti: *"Vaara-alueen laajennuksella [siis myöskään uusien tykistön tuliasemien perustamisella sinne ja tiestön rakentamisella] ei olisi vaikutusta alueen luontoon.[...] Asevaikutuksen kohdistuminen vaara-alueelle on virhetoiminnon seurauksena mahdollista, mutta epätodennäköistä.[...] Nykyisen Vuosangan harjoitusalueen sisällä on Rimpisuo-Tiilipuron soidensuojelualue ja osa natura 2000-verkkoon kuuluvasta Hevosshuuhdinpuron alueesta. Puolustusvoimien harjoitusalueeseen sisältyvät suojelukohteet voidaan turvata alueen sisällä. Puolustusvoimat ei itse kohdistakaan mitään toimintoja harjoitusalueiden sisällä oleville suojelualueille.[...] Vaara-alueelle esitetään liitteessä 2 ilmeneviä tykistön tuliasemia. Suorat viivat kuvaavat tykkirintamaa ja sen edessä ampumasuunnassa oleva viiva kuvaa raivattavan alueen etureunaa."*

Ympäristökeskus lähetti 22.12.1998 ympäristöministeriölle lisäselvityksenä¹³ edellä mainitun Kainuun Prikaatin 15.12.1998 esityksen ja kartoja, kuitenkin koskaan laajentamatta kannanottopyyntöään koskemaan ampuma- ja harjoitusalueen laajentamissuunnitelmaa. Kaksi Vuosangan Natura-alueista, Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaara sekä Pellinkangas, tulisivat sisällyttämään mainituille suunnitelluille vaara-alueille. Turvallisuussävytteisellä vaara-alue -nimityksellä tarkoitettiin tosiasiaa ampuma- ja harjoitusalueen suunniteltuja laajennusalueita, joille tultaisiin perustamaan useita tykistön tuliasema-alueita.

Metsähallituksen 8.6.1999 muistiossa¹⁴ esitettiin: *"Kolme tuliasemaa on suunnitelmassa sijoitettu vanhojen metsien suojelualueille. Todettiin tuliasemien suunnittelun tarvitsevan tarkennusta ja uudelleensijoittamista. Suojelualueille ei voi olla tuliasemia. Urho Kinnunen toimittaa prikaatille kartat vanhojen metsien suojelualueista ja nk P-alueista"*.

Ympäristöministeriö esitti YVA-kannanottokirjeessä: *"Harjoitusalueen sisällä olevat suojelualueet säilyvät luonnontilassa. Niille ei kohdisteta mitään toimintoja, mutta ammuntojen aikana niillä valvotaan ja rajoitetaan sivullisten liikkumista."*

Ympäristöministeriön YVA-kannanotosta ei ilmene, että ministeriöllä olisi ollut sen perusteena tai sen harkinnassa käytettävissään edellä viitattut korjatut kartat tai tieto niistä. Ne oli liitetty vain kaksi viikkoa YVA-kannaoton jälkeen 30.6.1999 laadittuun Kainuun Prikaatin esitykseen¹⁵. Nähtävästi on katsottava, että ympäristöministeriön YVA-kannanoton

11 Kainuun ympäristökeskus, lisäselvityspyyntö Kainuun Prikaatille, Nro 1298R0007-53, 20.11.1998 (Heikki Aronpää, Maarit Vainio)

http://www.vieksi.fi/documents/Kainuun_ymparistokeskus_Vuosanka_YVA_dokumentit_1999.pdf

12 Kainuun Prikaati, esitys Kainuun ympäristökeskukselle, R3712/22.3/D/IV, 15.12.1998 (Ilkka Aspara, Kalle Liesinen)

http://www.vieksi.fi/documents/documents_MH-kantelu/Liite%208_Kainuun%20Prikaatin%20esitys_151298.pdf

13 Kainuun ympäristökeskus, lisäselvitys YM:lle (Pekka Salminen), Nro 1298R0007-53, 22.12.1998 (Maarit Vainio)

http://www.vieksi.fi/documents/Kainuun_ymparistokeskus_Vuosanka_YVA_dokumentit_1999.pdf

14 Metsähallitus Metsätalous Kainuun alue, muistio 1/1999 Kainuun Prikaatin kanssa 31.5.1999 käydyistä Vuosangan ampuma-alueen laajentamisneuvottelusta, 8.6.1999 (Erkki Herttuainen)

http://www.vieksi.fi/documents/documents_MH-kantelu/Liite%2010_Mets%E4hallituksen%20muistio_080699.pdf

15 Kainuun Prikaati, esitys, Vuosangan harjoitusalueen kehittäminen, R2224/16/D/IV, 30.6.1999 (Kalle Liesinen, Matti Soini)

http://www.vieksi.fi/documents/documents_MH-kantelu/Liite%2010_Mets%E4hallituksen%20muistio_080699.pdf

perusteena olivat kartat, joissa kyseiset tuliasemat oli sijoitettu Natura-alueille.

Kainuun Prikaatin 30.6.1999 esityksessä Metsähallitukselle on muutettu edellä mainitussa 8.6.1999 muistiossa viitattua suunnitelmaa: *"Tuliasemat on asetettu käytön kannalta tärkeysjärjestykseen.[...]Tuliasemien sijainti on korjattu alueelle suunniteltujen vanhojen metsien suojelualueiden (vast)ulkopuolelle."* Laajennusalueella sijaitsevalle Ukonahon tuliasema-alueelle oli esityksen liitteenä olleessa kartassa annettu tärkeysjärjestysnumero "1". Ympäristökeskus sai esityksen tiedoksi. Ympäristökeskuksen diaarista ei ilmene, että esitys olisi lähetetty edelleen ympäristöministeriölle YVA-kannanottoasiaan liitettäväksi.

- 4) Luonnonsuojelulain 65 § (1096/1996) ja YVAL:n 3 § (468/1994; 267/1999) olivat tulleet voimaan ennen 15.6.1999 annettua ympäristöministeriön YVA-kannanottoa 3/579/99. Miten on selitettävissä, että kannanotosta ei ilmene, että siinä olisi otettu huomioon Vuosangan Natura-alueet ja LSL 65 §?
- 5) Miten on selitettävissä, että koko YVA-tarveharkintaprosessissa ei kertaakaan mainittu nimeltä Pellinkankaan Natura-aluetta, vaikka se tuli jäämään lähes kokonaan 25.1.2000 laajennetun ampuma- ja harjoitusalueen sisään tykistön tuliasema-alueiden välimaastoon?

Pellinkangas on noin 800 m etäisyydellä ampumasuunnassa Hamaravaaran tuliasema-alueesta. Vuosangan ympäristömeluselvityksen¹⁶ mukaan nousee Hamaravaaran yksittäislaukauksen melutaso L_{CE} Pellinkankaan etelärajalla noin 115 desibeliin, joten huippu L_{Cpeak} nousisi lähelle 140 desibelin kuulovauriotasoa. Pellinkankaan vastapäisellä puolella sijaitsevasta Paljakkavaaran tuliasema-alueesta on Pellinkankaalle matkaa noin 2 kilometriä.

- 6) Miten on selitettävissä, että velvoite ottaa YVA-lakia sovellettaessa huomioon, mitä Vuosangan laajennushankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista oli muussa yhteydessä selvitetty (tai jätetty selvittämättä) ja sovittaa yhteen mahdollisuuksien mukaan YVA-laissa ja luonnonsuojelulain 65.1 §:ssä edellytetyt selvitykset (YVAL 3 §, 267/1999) ei ilmene ympäristöministeriön 15.6.1999 kannanotosta?
- 7) Miten on selitettävissä, että ympäristöministeriön 15.6.1999 kannanotosta ei ilmene, että Vuosangan laajennushankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista ei ollut missään muussa yhteydessä selvitetty mitään, eikä että siinä ylipäänsä olisi pitänyt ottaa huomioon YVA-laissa ja luonnonsuojelulain 65.1 §:ssä edellytetyjen selvitysten (YVAL 3 §, 267/1999) yhteensovittamisen tarve ja mahdollisuudet?
- 8) Miten on selitettävissä, että 15.9.1999 voimassa olleen LSL 65 §:n suhteen toimivaltainen ympäristökeskus ei 15.6.1999 mennessä, eikä myöhemminkään, ottanut esille Natura-arvioinnin tarvetta tykistön kovapanosammuntojen laajennushankkeessa, vaikka sen tiedossa oli jo kuukausia ollut, että toteutuessaan (25.1.2000) hanke tulisi laajenemaan kahden Natura-alueen luontotyyppin ja sille tyyppillisen eläimistön sekä luontodirektiivin liitteen II lajin ja useiden lintudirektiivin lajien suojelemiseksi perustettujen kahden Natura-alueen yli ja lähelle useita muita? Ei sittenkään vaikka Puolustusvoimat sijoitti ensin suunnitelmissaan kolme tykistön tuliasemaa Natura-alueille ja lopulta sijoitti yhden kokonaisen ja suurimman tuliasema-alueen Natura-alueen rajaan kiinni, ehkä kuitenkin ulkopuolelle.

¹⁶ http://maakunta.kainuu.fi/general/Uploads_files/Aluidenkaytto/Akukon_073069_1_1_Vuosanka_ampuma_ja_harjoitusalue_Meluselvitys_liitteinen.pdf (liite E1)

- 9) Vaikka Natura-heikentämiskieltomekanismi ei kohdistunutkaan alueella aiemmin mahdollisesti suoritettuihin toimenpiteisiin eikä mahdollisesti olemassa olleisiin luonnontilaa muuttaneisiin rakenteisiin, miten on selitettävissä, että YVA-tarveharkinnan asiakirjoista ei ilmene, että olisi harkittu edellyttikö suojelun toteuttaminen puuttumista olemassa olleisiinkin ympäristöä mahdollisesti muuttaneisiin toimenpiteisiin?
- 10) Sisältyikö Lauttajärven vanhojen metsien alue ja Rimpisuo-Tiilipuro jossain vaiheessa Natura 2000 -verkostoon ehdolla olleiden alueiden joukkoon?
- 11) Pitääkö KAIELY perusteltuna harkita Rimpisuon uuden inventoinnin tekemistä ja alueen ehdottamista sisällytettäväksi Natura 2000 -verkostoon ja katsooko KAIELY tarpeelliseksi huolehtia siitä, että vielä mahdollisesti jäljellä olevat Rimpisuon ympäristön "*I-luokan aarniometsäkuviot*" suojellaan talouskäytöltä kunnes Rimpisuon Natura-suojelukysymys on ratkaistu?
- 12) Onko tykistön ja muiden raskaiden aseiden ammunnoissa ympäristöön leviävä melu asevaikutusta LSL:n näkökulmasta?

Lisäksi useimmat jäljempänä kohdissa C, D ja E sekä monet muissakin kohdissa esitetyistä kysymyksistä olivat ajankohtaisia jo tehtäessä Vuosangan ensimmäistä YVA-tarveharkintaa 1996-1999 - ja päinvastoin.

C. Natura 2000 -suojelupäätös 20.8.1998 ja Vuosangan toiminnot 1996-2010

Valtioneuvoston päätöksessä Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä esitettiin, että Suomi oli toimittanut 2.2.1996 Euroopan yhteisön komissiolle alustavat tiedot valtion mailla sijaitsevista Natura 2000 -verkostoon ehdotettavista alueista ja että Suomi oli täydentänyt ehdotustaan 1.10.1996 ja 24.1.1997 päivätyillä kirjeillään komissiolle. Edelleen päätöksessä esitettiin, että ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus, Metsähallitus, Metsäntutkimuslaitos ja alueelliset ympäristökeskukset olivat vuosien 1995-1998 aikana valmistelleet Suomen lopullista ehdotusta kansalliseksi Natura 2000 -verkostoksi ja että Metsähallitus, Metsäntutkimuslaitos ja alueelliset ympäristökeskukset olivat vuoden 1997 alussa toimittaneet omat ehdotuksensa ympäristöministeriöön. Ympäristöministeriön ehdotus Suomen Natura 2000 -verkostoksi oli nähtävillä 7.4.-6.6.1997.

Nähtävästi Vuosangan Natura-alueet tulivat määritetyiksi viimeistään vuoden 1997 alussa ja alustavasti mahdollisesti jo 2.2.1996 mennessä.

Kainuun Prikaatin 8.2.1996 esityksestä ilmenee, että puolustusvoimat oli suunnittelemassa vain silloisen Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen sisällä sijainneen maali alueen laajentamista, lähimmilläänkin useiden kilometrien etäisyydellä myöhemmistä Vuosangan Natura-alueista, ei itse ampuma- ja harjoitusalueen laajentamista. Kainuun Prikaati toisti 27.10.1998 muistiossaan¹⁷ 8.2.1996 esittämänsä tarpeen laajentaa pelkästään Vuosangan maali aluetta. Ympäristökeskuksen 4.11.1998 YVA-kannanottopyynnön aloituslauseessa esitettiin, että Kainuun Prikaati olisi ottanut uudelleen esille 8.2.1996 esittämänsä ajatuksen Vuosangan ampuma-alueen laajentamisesta. Lause ei asiakirjojen mukaan pitänyt paikkaansa ja alun jälkeen kirjeessä esitettiin seikkoja vain maali alueen laajentamisesta.

¹⁷ Kainuun Prikaati, muistio ympäristökeskuksen, Kainuun Prikaatin ja Metsähallituksen 27.10.1998 neuvottelusta, 29.10.1998 (Paavo Aittamaa)
http://www.vieksi.fi/documents/Kainuun_ymparistokeskus_Vuosanka_YVA_dokumentit_1999.pdf

Ympäristökeskus pyysi ainoastaan siihen ministeriön YVA-kannanottoa.

Olisiko ympäristökeskuksen 4.11.1998 kirjeeseen kuitenkin lipsahtanut 27.10.1998 neuvottelussa mahdollisesti jollain tavalla esille tuotu laajentamisajatus. Ympäristökeskuksen 20.11.1998 lisäselvityspyynnön johdosta Kainuun Prikaati nimittäin esitti 15.12.1998 muistiossaan ympäristökeskukselle Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen laajentamista pinta-alaltaan lähes kaksinkertaiseksi. Ei ihmeikään, että useat tykkien tuliasemat osuivat nähtävästi vain parissa viikossa sutaistussa laajassa suunnitelmassa Natura-alueille. Eikä ihme, että Natura-arvioinnin tarveharkinnalle ei ilmeisesti aikaa liennyt, vaan tarve lähti kumuloitumaan tähän päivään saakka. Ehdotuksessa suunniteltiin ensimmäisen kerran Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran sekä Pellinkankaan Natura-alueiden sisällyttämistä 25.1.2000 toteutuneelle laajennusalueelle, mitä ei kuitenkaan ehdotuksessa selvästi esille tuotu.

- 13) Milloin ja minkä tahon toimesta tulivat Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaara sekä Pellinkangas ensimmäisen kerran esille ehdokkaina Natura 2000 -verkostoon.
- 14) Milloin ympäristökeskus päätyi osaltaan siihen, että Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaara sekä Pellinkangas tulisi sisällyttää Natura 2000 -verkostoon?
- 15) Olivatko Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaara sekä Pellinkangas vielä 30.6.1999 vanhojen metsien suojelualueita tai selvilläolovelvollisen toiminnanharjoittaja Kainuun Prikaatin kirjeessään R2224/16/D/IV 30.6.1999 ilmaisemasti alueelle suunniteltuja vanhojen metsien suojelualueita, vai olivatko ne jo Natura 2000 -verkostoon komissiolle ehdotettuja alueita?
- 16) Olivatko Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen sisällä olleet osat vanhojen metsien suojelualueista ja soidensuojelualueesta luonnontilassa perustamisestaan lähtien Natura-suojelupäätökseen 20.8.1998 saakka ja, mikäli olivat, säilyivätkö ne luonnontilaisina sen jälkeenkin?
- 17) Olivatko harjoitusalueen sisällä olleet osat suojelualueista luonnontilassa 25.1.2000, jolloin harjoitusaluetta laajennettiin ja, mikäli olivat, säilyivätkö ne luonnontilaisina sen jälkeenkin?
- 18) Kohdistetaanko harjoitusalueen sisällä oleville suojelualueille (Kaksi Natura-aluetta ja soidensuojelualue) Puolustusvoimien toimintoja?
- 19) Mitä oli mahdollinen Puolustusvoimien toiminta myöhemmällä Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-alueella tai sen lähistöllä ennen kyseistä valtioneuvoston Natura-päätöstä?
- 20) Oliko Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran sekä Pellinkankaan alueiden alustavan Natura-alueiksi valinnan yhteydessä jo otettu huomioon Puolustusvoimien toiminnan vaikutukset?
- 21) Minkä ja milloin tosiasiallisesti aloitettujen Puolustusvoimien toimintojen vaikutukset olisi saatettu ottaa huomioon Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran sekä Pellinkankaan Natura-alueiden valinnan yhteydessä?

Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen laajennushanke toteutettiin 25.1.2000, eli nähtävästi käytännössä vasta noin kaksi vuotta sen jälkeen, kun kyseiset Natura-alueet

oli perustettu ja ehkä vasta noin 4,5 vuotta sen jälkeen, kun ympäristökeskus oli alueet Natura-ehdokkaiksi valinnut.

D. Natura 2000 ja Vuosangan YVA-tarveharkinta 4.4.2008

Ympäristökeskus antoi 4.4.2008 päätöksen¹⁸ KAI-2006-Y-209 ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeellisuudesta Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen uuden laajennushankkeen yhteydessä (YVA-päätös). YVA-päätöksessä, otsikon "Luontoarvot" alla, on esitetty Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen ja sen lähiympäristön Natura-alueista kaikenkaikkiaan seuraava:

"Nykyisen alueen sisällä sijaitsevat[...] Hevosshuuhdinpuron ja Honkivaaran Natura-alueet kokonaan sekä osa Pellinkankaan Natura-alueesta. Laajennusalueella tuliasemia ja niiden vaatimaa tiestöä ei sijoiteta puolustusvoimien mukaan arvokkaille luontokohteille."

- 22) Mikäli ympäristökeskus oli 4.4.2008 tietoinen edellä kohdassa A viitatuista arviointivelvollisuuksien laiminlyömisestä, miten on selitettävissä, että se ei velvoittanut toiminnanharjoittajia ja hankevastaavia huolehtimaan arviointivelvollisuudestaan ennen YVA-päätöksen antamista?
- 23) Ottiko ympäristökeskus YVA-päätöksessä huomioon, että edellisessä kysymyksessä 22 tarkoitetun arviointivelvollisuuden vaihtoehtona oli YVA:n tekeminen.
- 24) Sovittiko ympäristökeskus YVA-päätöksessä yhteen mahdollisuuksien mukaan YVA-laissa ja luonnonsuojelulaissa edellytetyt Natura-2000 -verkostoa koskevat selvitykset YVAL 3 §:n mukaisesti?
- 25) Kuinka mahdollinen edellisessä kysymyksessä 24 tarkoitettu yhteensovittaminen ilmenisi YVA-päätöksestä?
- 26) Millä perusteella ympäristökeskus ei katsonut tarpeelliseksi mainita YVAL 3 §:ää YVA-päätöksessä sovellettuna säännöksenä?
- 27) Riittikö ympäristökeskukselle YVA-päätöstä antaessaan Vuosangan tuliasemien ja niiden vaatiman tiestön sijoituksen ja vaikutusten osalta, että kyseisiä toimintoja ei sijoitettaisi Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-alueen sisälle?
- 28) Riittikö ympäristökeskukselle YVA-päätöstä antaessaan tapauskohtaisesti määrittelemätön Puolustusvoimien yleisilmoitus toimintojen sijoituksesta sen sijaan, että ympäristökeskus olisi katsonut tarpeelliseksi todentaa muun muassa tosiasiallisen tuliasemien ja niiden vaatiman tiestön sijoittamisen Natura-alueiden suhteen, esimerkiksi Puolustusvoimien toimittamasta paikkatietoaineistosta ja paikan päällä havainnoimalla?
- 29) Oliko ympäristökeskus perillä YVA-päätöstä antaessaan siitä, että vaihekaavaan suunniteltaisiin sisällytettäväksi muun muassa tien rakentaminen siten ja siinä tarkoituksessa, että se mahdollistaisi uuden siirtymisreitit avaamisen ja siten liikenteen ja toiminnan merkittävän lisäämisen Pellinkankaan Natura-alueella, ja ajoneuvoilla ajamisen salliminen alueella? Ks. alaviite 28, Siton raportti (s. 45): *"Ampuma- ja harjoitusalue laajenee kaakkoiselta osaltaan Pellinkankaan Natura*

¹⁸ http://www.vieksi.fi/documents/Paatos_YVA_040408_%28pdf%29.pdf (11.6.2010)

alueelle noin 50 ha. Alueen läpi kulkisi uusi siirtymisreitti (ks. kuva 17). Mahdollinen laajennus toteutettaisiin siten, ettei Natura 2000 -alueella olisi tuliasemia tai maalialueita. Natura 2000 -alueen ulkopuolella harjun länsipäässä on nykyinen tuliasema ja Puolustusvoimien suunnitelmien mukaan lähialueelle 1,5–2 kilometrin säteelle rakennettaisiin uusia tuliasemia. Harjoitusten yhteydessä ajoneuvoilla ajo Natura 2000-alueelle on mahdollista."

Siton raportissa esille tuodun siirtymisreitit oli Metsähallitus raportin valmistuessa jo rakentanut. Samoin nähtävästi vuonna 2009 se rakensi Hevoshuuhdinpuro ja Honkivaaran pohjoispuolitse tien, joka mahdollistaa toimintojen lisäämisen Natura-alueen pohjoisrajalle ja helpottaa alueen ympäri ajamista. Siinä yhteydessä Metsähallitus aukkohakkasi suuren osan Hevoshuuhdinpuroon sen pohjoispuolella rajautuneista jäljellä olleista metsistä. Teiden rakentamiseksi on nähtävästi muun muassa pidetty Metsähallituksen ja Puolustusvoimien välisiä neuvotteluja. Tiet palvelevat Puolustusvoimien tarpeita kyseisten Natura-alueiden suhteen ja niiden ympäristöissä ja ovat olennaisia sen toiminnoissaan tarvitsemia rakenteita.

Voidaan katsoa, että Vuosangan Natura-alueiden suojeluarvoja on järjestelmällisesti ja nopealla tahdilla heikennetty lukuisilla eri hankkeilla ja suunnitelmilla piittaamatta yhteisvaikutusten selvittämisestä ja Natura-arviointien suorittamisesta.

- 30) Oliko ympäristökeskus perillä YVA-päätöstä antaessaan siitä, että vaihekaavassa suunnitellaan osoittaa Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueeseen Pellinkankaan Natura alueesta noin 100 hehtaarin lisäpala eikä väitettyä 50 hehtaaria?
- 31) Oliko ympäristökeskus perillä YVA-päätöstä antaessaan siitä, että vaihekaavaan suunnitellaan sisällytettäväksi ajoneuvoilla ajamisen salliminen lisäksi Hevoshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-alueella? Ks. Siton raportti (s. 45): *"Ajoneuvojen liikkuminen Natura 2000 -alueella on mahdollista."*
- 32) Oliko ympäristökeskus perillä YVA-päätöstä antaessaan siitä, että Ukonaholle nähtävästi vuonna 2000 perustettu Vuosangan alueen laajin tykistön tuliasema-alue sijaitsee koko noin yhden kilometrin leveydeltään vain noin 100-200 metrin etäisyydellä Hevoshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-alueesta sen eteläpuolella ja että ampumasuunta tuliasemista on Natura-alueen yli pohjoiseen?
- 33) Oliko ympäristökeskus perillä YVA-päätöstä antaessaan siitä, että suurella osalla Hevoshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-aluetta kohoaisi melutaso L_{Cpeak} muun muassa tykistöammunnoissa merkittävän korkeaksi? YVA-päätöksen yhdeksi perusteeksi mainitusta Vuosangan ympäristömeluselvityksestä ilmenee, että melu Natura-alueella kohoaa ihmiselle kuulovaurion jo yhdellä laukauksella aiheuttavasti tason 140 dB yläpuolelle, enimmillään nähtävästi ainakin 160-170 desibeliin. Laukauksia ammutaan Ukonahossa vuosittain nähtävästi tuhansia.
- 34) Oliko ympäristökeskus perillä YVA-päätöstä antaessaan siitä, että koko mainitun Natura-alueen yli ampumasuunnassa kohoaa keskimääräinen melu L_{Aeq} tason 70 dB yläpuolelle? Vuosangan ympäristömeluselvityksen Liitteessä E2 esitetyn melutasokartan asteikko päättyy yläpäässä kyseiseen 70 desibeliin, joten todellista melutasoa ei voida ympäristömeluselvityksestä sen tarkemmin arvioida.
- 35) Ottiko ympäristökeskus YVA-päätöstä antaessaan huomioon, että 7.5.2007 hyväksytyn Kainuun maakuntakaavan 2020 (maakuntakaava) kaavaselostuksessa

todettiin Puolustusvoimien toiminnan vaikutuksista Vuosangan Natura-alueille niiden ulkopuolelta seuraavaa: *"Molemmat Natura-alueet ovat jo nykyisellään alttiina ampuma- ja harjoitusalueella käytettävien raskaiden aseiden ja räjähteiden meluvaikutuksille.[...] Meluhaitat ajoittuvat pääosin loppukevääseen ja loppusyksyyn."*

Otettiin YVA-päätöksessä huomioon, että PMPAE:n 27.7.2007 selvityksessä¹⁹ todettiin, että Pellinkankaalla on edustava vanhojen metsien eläinlajisto, kun huomioon ottaminen ei ilmene YVA-päätöksestä?

- 36) Otettiin YVA-päätöksessä huomioon, että edustava vanhojen metsien eläinlajisto on toki myös Hevoshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-alueella, mitä ei PMPAE kuitenkaan tuonut selvityksessään esille?
- 37) Arviointivelvollisuus koskee myös Natura-alueen ulkopuolista hanketta, jolla saattaa olla alueelle ulottuvia LSL 65.1 §:ssä tarkoitettuja vaikutuksia. Kuinka se otettiin huomioon YVA-päätöksessä eläinlajiston, erityisesti metsäpeuran osalta?
- 38) Oliko ympäristökeskus perillä YVA-päätöstä antaessaan siitä, että Puolustusvoimat ja/ tai Metsähallitus eivät olleet huolehtineet velvollisuuksiinsa kuuluvasta LSL 65.1 §:n mukaisen arvioinnin suorittamisesta, kun nämä laajensivat Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueetta 25.1.2000 siten, että Hevoshuuhdinpuro ja Honkivaara kokonaan sekä suurin osa Pellinkankaasta tulivat sisältymään ampuma-alueeseen ja että muun muassa Ukonahon tuliasema-alue perustettiin aivan Natura-alueen viereen?

E. Natura 2000 ja ympäristölupaa koskevat päätökset

Ympäristökeskus antoi 4.4.2008 diaarinumeron KAI-2006-Y-209 alla YVA-päätöksen ohella yhdistyksen vireillepanon johdosta toisen päätöksen²⁰, jonka mukaan Vuosangan toiminnalle kokonaisuutena ei tarvitsisi hakea ympäristölupaa. Asia on vireillä KHO:ssa.

Ympäristökeskus myönsi 13.10.2009 ympäristöluvan Vuosangan ampumaradalle, yhdelle monista alueen osatoiminnoista (Drno KAI-2008-Y-102).

39) Huomioitiinko edellä kohdassa D esitetyt seikat lupapäätöksissä?

40) Onko vireillepanon johdosta annetussa lupapäätöksessä otettu huomioon, että maakuntakaavan kaavaselostuksen²¹ sivulla 113 annettiin Natura-arvioinnin tarveharkinnassa selvästi totuudenvastaista tietoa kyseisille Natura-alueille aiheutuvista päästöistä väittämällä, että "[t]oiminnasta ei kuitenkaan aiheudu alueelle päästöjä [...]?"

Vuosangan tykit olisivat nähtävästi muun muassa äänettämiä ja savuttomia, mikäli väite pitäisi paikkansa. Ympäristökeskuksen voidaan katsoa olleen lupapäätöksen antaessaan tietoinen väitteen esittämisestä ja asiantuntemuksensa perusteella väitteen totuudenvastaisuudesta, sillä se oli antanut ympäristöministeriölle 15.10.2007 lausunnon maakuntakaavasta ja erityisesti edellä mainitun väitteen sisältäneestä Natura-arvioinnin tarveharkinnasta.

¹⁹ Pohjoisen Maanpuolustusalueen Esikunta (PMPAE), selvitys GD4583 Kainuun ympäristökeskukselle, 27.7.2007 (s. 6)

http://www.vieksi.fi/documents/Liite4_Pmpae_selvitys_GD4583_270707.pdf

²⁰ http://www.vieksi.fi/documents/Paatos_y-lupa_040408_%28pdf%29.pdf (11.6.2010)

²¹ <http://maakunta.kainuu.fi/showattachment.asp?ID=534&DocID=776> (s. 113-114)

41) Vuosangan ampumaradan lupapäätöksessä esitettiin: *"Vuosangan ampumaradalla ei voida katsoa olevan vaikutusta metsäpeuran lisääntymisalueisiin ja –paikkoihin, koska ampumaradan alue ei ole ympäristönä sovelias metsäpeuran lisääntymisalueeksi nykyisessä tilassakaan."*

a) Onko kyseinen ympäristö ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan muuttunut olennaisesti ja siten, ettei se olisi enää sovelias vasomiseen?

b) Kuinka etäälle ampumaradasta ympäristökeskus katsoo alueen olevan epäsovelias metsäpeuran lisääntymisalueeksi?

42) Millä perusteella ympäristökeskus yksinkertaisesti "katsoi" ampumaradan lupapäätöksessä edellisestä kohdasta 41 ilmenevällä tavalla ja perusteella, ettei direktiivilajin suojelun heikentymistä tapahtuisi, kun nähtävästi sen olisi pitänyt voida objektiivisesti arvioiden poissulkea merkittävän vaikutuksen mahdollisuus (vrt. jäljempänä kysymyksessä 74 viitattu RKTL:n lausunto)?.

F. Natura 2000 ja Vuosangan luonnonsuojelualue -aloite (YM1/5711/2007)

Ympäristökeskus esitti²² 13.6.2007 Ylä-Vieksin kyläyhdistykselle: *"Harjoitusalueen sisällä olevat suojelualueet säilyvät luonnontilassa. Niille ei kohdisteta mitään toimintoja, mutta ammuntojen aikana niillä valvotaan ja rajoitetaan sivullisten liikkumista."*

Kuntayhtymä esitti 27.2.2008 ympäristöministeriölle lausunnossa²³: *"Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueella sijaitseva luonnonsuojelualue ja Natura 2000 -verkostoon sisältyvät alueet ovat toteutuneita alueita. Natura 2000 -verkostoon sisältyvien alueiden valinnan yhteydessä on otettu huomioon Puolustusvoimien toiminnan vaikutukset. Puolustusvoimat voivat käyttää näitä alueita puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi tarpeellisiin toimiin. Natura -alueiden suojelutavoitteet on sovitettu yhteen puolustusvoimien toiminnan kanssa."*

Ympäristökeskus esitti 27.2.2008 ympäristöministeriölle lausunnossaan²⁴: *"Hevosshuhdinpuron ja Honkivaaran suojelupäätöksen yhteydessä on huomioitu puolustusvoimien toiminta alueella."*

43) Millä perusteella ympäristökeskuksen kirjeessä 13.6.2007 esitettiin yhdistykselle, että harjoitusalueen sisällä olevat suojelualueet säilyisivät luonnontilassa ja että niille ei kohdistettaisi mitään toimintoja, kun

a) tullakseen huomioiduksi on Puolustusvoimien toiminnan nähtävästi pitänyt aiheuttaa vaikutuksia,

b) ympäristökeskuksen oli ilmeisesti jo siinä vaiheessa pitänyt tarkistaa, että sen toimivaltaan kuuluvat asiat olisivat olleet esitetyt totuudenmukaisesti 7.5.2007 hyväksytyyn maakuntakaavan kaavaselostuksessa, johon sisältyneessä Natura-

22 Kainuun ympäristökeskus, vastaus Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry:n selvityspyyntöön, KAI-2006-Y-209-53, 13.6.2007 (Sirkka-Liisa Markkanen, Jouko Saastamoinen)

23 Kainuun maakunta -kuntayhtymä, lausunto YM:lle asiassa YM1/5711/2007, Dnro 62/08, 27.2.2008 (Hannu Leskinen, Hannu Heikkinen)
http://www.vieksi.fi/documents/LS_lausunto_k-yht_270208_%28pdf%29.pdf

24 Kainuun ympäristökeskus, lausunto YM:lle asiassa YM1/5711/2007, Dnro KAI-2007-L-191, 27.2.2008 (Kari Pehkonen, Jouko Saastamoinen)
http://www.vieksi.fi/documents/LS_lausunto_yk_270208_%28pdf%29.pdf

arvioinnin tarveharkinnassa esitettiin muun muassa, että Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaarassa olisi Puolustusvoimien rakenteita ja laitteita, ja

c) Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-alueelle oli kohdistettu nähtävästi jo vuodesta 2000 lähtien jopa noin 160-170 dB:n tasoisia melupiikkejä?

Kuntayhtymä oli lisännyt maininnan rakenteista ja laitteista esittämäänsä Natura-arvioinnin tarveharkintaan vasta maakuntakaavan kaavaselostuksen lopullisessa versiossa. Sitä ei koskaan asetettu nähtäville. Ympäristökeskus ei puuttunut tuoreeltaan, 7.5.2007 tapahtuneen kaavan hyväksymisen jälkeen, kaavaselostukseen sisällytettyyn kyseiseen mainintaan. Ympäristökeskuksella ei ollut siitä eikä Natura-alueille leviävästä melusta huomautettavaa myöskään 15.10.2007 maakuntakaavasta antamassaan lausunnossa²⁵.

44) Voiko Puolustusvoimat käyttää Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran sekä Pellinkankaan Natura -alueita ja Rimpisuon soidensuojelualuetta puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi tarpeellisiin toimiin siten kuin kuntayhtymä 27.2.2008 ympäristöministeriölle asiassa YM1/5711/2007 antamassaan lausunnossa esitti, ja jos voisi, edellyttäisikö se mahdollisesti Natura-arviointia?

45) Mistä Natura-asiakirjasta ilmeni, että Vuosangan Natura -alueiden suojelutavoitteet olisi sovitettu yhteen Puolustusvoimien toiminnan kanssa?

G. Natura 2000 ja maakuntakaavan vahvistaminen 29.4.2009

Maakuntakaavaan (hyväksytty 7.5.2007) liittyvässä kaavaselostuksessa²⁶ otsikon "Natura-arvioinnin tarveharkinta" alla esitetään Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-alueesta: *"Hevosshuuhdinpuron ja Honkivaaran suojelupäätöksen yhteydessä on huomioitu puolustusvoimien toiminta alueella. Alueella on puolustusvoimien toimintaan liittyviä rakenteita ja laitteita. [...]Suojelu ei rajoita puolustusvoimien toimintaa ja sen kehittämistä. Puolustusvoimien toiminnassa on huomioitu kyseisen Natura-alueen suojelu."* (s.113)

Valtioneuvoston 29.4.2009 antamassa maakuntakaavan vahvistuspäätöksessä²⁷ vain todettiin asiaan kantaa ottamatta, mitä ympäristökeskuksen 15.10.2007 lausunnossa oli esitetty: *"Kuhmon Vuosangassa sijaitsevan puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueen suhteen on tehty seikkaperäisempi Natura-arvioinnin tarveharkinta. Johtopäätöksenä koko maakuntakaavan osalta esitetään, että kaavan toteuttaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura 2000 -alueiden perustana olevia luonnonarvoja. Maakuntakaavan yleispiirteisyys ja toimintojen luonne huomioon ottaen Kainuun ympäristökeskus katsoo, että kaavaselostuksessa esitetyt perustelut ovat riittävät ja ettei maakuntakaavaan sisälly sellaisia aluevarauksia, jotka edellyttäisivät luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviointimenettelyä."*

Ympäristökeskuksen lausuntoa laadittaessa ja vahvistusmenettelyssä on muun muassa edellä kysymyksessä 40 viitattu väite päästöistä tullut väistämättä arvioitavaksi.

46) Mikä viranomaistaho, missä yhteydessä ja mille viranomaiselle on esittänyt ensimmäisenä, että Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran suojelupäätöksen yhteydessä

25 Kainuun ympäristökeskus, lausunto KAI-2004-J-70-211 Kainuun maakuntakaavasta 2020 YM:lle, 15.10.2007 (Kari Pehkonen, Pertti Perttola)

26 <http://maakunta.kainuu.fi/showattachment.asp?ID=534&DocID=776>

27 Valtioneuvosto, Kainuun maakuntakaavan 2020 vahvistuspäätös YM3/5222/2007, 29.4.2009 (Jan Vapaavuori, Ulla Koski)

- olisi huomioitu puolustusvoimien toiminta alueella ja onko ympäristökeskus tai KAIELY sellaista esittänyt?
- 47) Millä tavalla Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran suojelupäätöksestä ilmeni, että sen yhteydessä olisi huomioitu Puolustusvoimien toiminta ja ilmenisikö siitä sekä Natura-alueella että sen ulkopuolella harjoitetun toiminnan huomioon ottaminen?
- 48) Mikäli edellä kysymyksessä 46 viitattu huomioon ottaminen ei ilmeni suojelupäätöksestä, millä asiakirjalla se olisi mahdollisesti esitetty suojelupäätöksen yhteydessä (tai myöhemmin)?
- 49) Minkä aikaisen toiminnan huomioon ottaminen ilmeni suojelupäätöksestä tai sen yhteydessä annetusta asiakirjasta:
- senkö, jolloin ympäristökeskus tai jo ennen sitä joku muu taho oli osaltaan määritellyt alueen Natura -verkostoon sisällyttämisen arvoiseksi, vai myös
  - 20.8.1998 annetun Natura-suojelupäätöksen aikaisen,
  - 25.1.2000 toteutetun Vuosangan alueen laajennuksen jälkeisen,
  - nyt vuonna 2010 harjoitetun,
  - ja tulevaisuudessa toteutettavan?
- 50) Mikäli Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-alueen suojelu ei rajoittaisi puolustusvoimien toimintaa ja sen kehittämistä, mihin luontodirektiivin säännökseen, oikeuskäytäntöön tai muuhun seikkaan maakuntakaavan kaavaselostuksen Natura-arvioinnin tarveharkinnassa esitetty toiminta- ja hankkeiden toteutusvapaus perustuisi?
- 51) Millä tavalla Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran suojelupäätöksestä (tai mahdollisista myöhemmistä aluetta koskevista Natura-asiakirjoista) ilmeni, että Puolustusvoimien toiminnassa olisi huomioitu kyseisen Natura-alueen suojelu?
- 52) Ilmeneekö 20.8.1998 suojelupäätöksestä, että Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-alueella olisi ollut Puolustusvoimien toimintaan liittyviä rakenteita ja laitteita ennen suojelupäätöstä?
- 53) Mikäli rakenteita ja laitteita alueella olisi ollut, olivatko ne pysyviä tai milloin myöhemmin ne mahdollisesti tulivat pysyviksi?
- 54) Ilmeneekö suojelupäätöksestä, mitä Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-alueella mahdollisesti tuolloin olleet Puolustusvoimien toimintaan liittyvät rakenteet ja laitteet olisivat olleet ja milloin ne olisi alueelle rakennettu?
- 55) Mitä rakenteita ja laitteita Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaarassa mahdollisesti oli jo ennenkuin ympäristökeskus oli osaltaan määritellyt alueen Natura -verkostoon sisällyttämisen arvoiseksi?
- 56) Rakensiko tai suunnitteliko Puolustusvoimat rakentavansa Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran alueelle rakenteita ja laitteita samaan aikaan, kun ympäristökeskus osaltaan harkitsi alueen ehdottamista Natura 2000 -verkostoon sisällytettäväksi?
- 57) Mikäli niin oli, miksi ympäristökeskus ei asettanut LSL 55 §:n mukaista väliaikaista toimenpidekieltoa?

- 58) Mikäli Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran suojelupäätöksen yhteydessä tai myöhemmin olisi huomioitu Puolustusvoimien toiminta ja alueella olisi rakenteita ja laitteita, onko seikat osoittava asiakirja toimitettu komissiolle?
- 59) Mihin ympäristökeskuksen lausunnossa KAI-2004-J-70-211 suoritettiin vertailua käytettäessä määrettä "seikkaperäisempi"?
- 60) Voiko vallita epäselvyyttä siitä, että kaikki asianmukaiset viranomaiset olivat Vuosangan EAH-aluetta maakuntakaavassa osoitettaessa tietoisia siitä, että osoitetusta toiminnasta aiheutuisi voimakasta melua Natura-alueille?
- 61) Onko jonkin hankkeen tai toiminnon päästöt (muun muassa melu) ja vaikutukset sisällytettävä kyseiseen hanke- tai toiminto -käsitteeseen, kun se määritetään LSL:ssa tarkoitetulla tavalla?
- 62) Onko ilmeistä, että kuntayhtymän virastotyönään suorittama maakuntakaavan Natura-arvioinnin tarveharkinta ei ollut LSL 65 §:n mukainen ja että siinä ei ollut otettu tarpeellisella tavalla huomioon luontodirektiivin artiklaa 6 ja oikeuskäytäntöä?
- 63) Ilmentääkö kyseisen tarveharkinnan riittämättömyyttä sen jättäminen asianmukaisesti perustelematta ja olisiko sen puolestaan pitänyt muodostua esteeksi maakuntakaavan vahvistamiselle kyseiseltä osin?

H. Natura 2000, vaihekaava ja Sito Oy:n raportti

Sito Oy, Espoo, arvioi vaihekaavan luonnosvaiheen/valmisteluvaiheen vaikutukset. Nähtävästi 15.10.2009 valmistuneessa Siton raportissa²⁸ (s. 46) esitettiin Natura-arvioinnin tarveharkinnan johtopäätös: *"Jos vaihtoehto 1 valittaisiin toteutettavaksi, Natura 2000 -arviointi tulisi tehdä."* Vaihtoehto 1 oli Vuosangan laajentaminen, minkä Kainuun maakuntahallitus valitsi 9.11.2009.

Siton raportissa esitetty tarveharkinta on suoritettu tarjouspyynnön ja konsulttisopimuksen mukaisesti. Arviointitarve koskee kaikkia Vuosangan Natura-alueita.

Siton raportissa esitetään Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-alueesta: *"Aluetta käytetään Puolustusvoimien harjoitus- ja ampumatoimintaan sekä sotilaalliseen rakentamiseen. Alueella on Puolustusvoimien toimintaan liittyviä pysyviä rakenteita ja laitteita."* (s. 43) Siton raportissa ei nimenomaan esitetä, että Hevosshuuhdinpuro ja Honkivaaran suojelupäätöksen yhteydessä olisi huomioitu Puolustusvoimien toiminta alueella.

Siton raportissa esitetään lisäksi: *"Jos Puolustusvoimien puolustusvalmiuden ylläpitämiseen liittyvät toimet joutuisivat ristiriitaan Natura 2000 -suojelutavoitteiden kanssa, asia ratkaistaisiin viime kädessä valtioneuvostossa luonnonsuojelulain (1096/1996) 66 §:ssä tarkoitettuna asiana. Tämä tarkoittaa, että asia ratkaistaan valtioneuvostossa tarvittaessa, mikäli Puolustusvoimien toiminnan todetaan aiheuttavan merkittävää haittaa niille suojeluarvoille, joiden johdosta alue on otettu Natura 2000 -verkostoon."*

- 64) Milloin ja mistä lähteestä ympäristökeskus sai tietää, että Siton johtopäätöksenä tulisi olemaan Natura-arviointien tekemistarve Vuosangan Natura-alueille, mikäli Vuosanka

28 http://maakunta.kainuu.fi/general/Uploads_files/Aluidenkaytto/Vaihtoehtojen_vaikutusten_arviointi.pdf

valittaisiin?

- 65) Vaihekaavan vaikutusten arviointi -työryhmän 17.9.2009 pidetyn kokouksen muistion mukaan siinä tuntemattomaksi jätetty osallistuja lausui kokouksessa, että *"jatkosuunnittelu saattaa edellyttää tarkempia luontoselvityksiä esimerkiksi alueilla, joilla esiintyy direktiivilajeja (luonto- ja lintudirektiivi)." Voidaan arvailla, että lausuja oli läsnä ollut Bianca Byring Sito Oy:stä. Oliko niin?*

Kukaan kuntayhtymäläisistä vaihekaavan valmistelijoista ei lausuja asian laatu ja myöhemmät kuntayhtymän toimenpiteet huomioon ottaen luultavasti ollut, vaikka on syytä ajatella heidän tienneen viimeistään vuonna 2006, että Vuosangan Natura-alueilla olisi tehtävä Natura-arvioinnit. Puolustusvoimien julki tuodut Vuosanka-tavoitteet huomioon ottaen lausuja tuskin oli myöskään Pohjois-Suomen Huoltorykmentin edustaja, vaikka olisi voitava odottaa, että hänkin oli alan asiantuntijana perillä Natura-arviointien tarpeesta jo vanhastaan.

Läsnä ollut ympäristökeskuksen luonnonsuojeluvastaava, ylitarkastaja Jouko Saastamoinenkaan ei lausuja varmaan ollut, sillä mikäli oli, olisihan hän asiassa toimivaltaisena viranomaisena huolehtinut, että Natura-arviointi -kysymys olisi selvitetty (kokouksessa ja) muistiossa tarkkaan ja viimeistään Siton raportin valmistuttua edellyttänyt Natura-arviointien tekemistä, mikäli Vuosanka haluttiin valita.

Yhdistys rohkenee arvella, että muiden kokouksessa läsnäolleiden asiantuntemus tuskin riitti esittämään edellä viitattua lausumaa tai kytkemään sitä LSL 10 lukuun ja ymmärtämään oma-aloitteisesti Natura-arviointi -asian vakavuutta. Muistiosta ei ilmene, että asiasta olisi sukeutunut sen enempää keskustelua, vaikka koolla oli varta vasten perustettu vaikutusten arviointia ohjannut työryhmä, jonka piti perustamiskutsunsa mukaan koostua asiantuntijoista.

- 66) Miten on selitettävissä, että edellisessä kysymyksessä 65 viitattu kokouksessa esitetty näkemys ei jo johtanut joko Natura-arviointien tekemiseen ja/tai viran puolesta hallintopakkojen asettamiseen?
- 67) Vaihekaavan vaikutusten arvioinnin työryhmän 10.11.2009 muistion mukaan jatkotoimenpiteistä sovittaessa *"Jouko Saastamoinen esitti, että luonnosvaiheessa tulisi arvioida YVA-prosessissakin edellytettäviä vaikutuksia, kuten esimerkiksi melu ja vesistövaikutukset etenkin maali alueen läheisyydessä. Lisäksi vaikutuksia arvioitaessa tulisi huomioida Luonnonsuojelulain 49 §."*

Mitä seuraavista luontodirektiivin liitteen IV lajeista ylitarkastaja Saastamoinen tarkoitti viittaamalla LSL 49 §:ään:

- liito-oravaa (FI1200511),
- jokihelmisimpukkaa (mahdollisesti esiintyy Vuosangan pienvesistösystemissä maali alueelta ja/tai sen pohjoispuolelta Hiisijärvelle ulottuvalla osuudella), vai
- jotain muuta?

Kuntayhtymän tarjouspyynnöstä 16/2010 10.3.2010 vaihekaavan [Vuosangan] luontoselvityksen tekemiseksi ei ilmene, että ylitarkastaja Saastamoisen kanta LSL 49 §:n huomioimisesta olisi siinä otettu huomioon.

- 68) Miten on selitettävissä, että luonnonsuojeluvastaava ylitarkastaja Saastamoinen ei

edellyttänyt, viimeistään, vaihekaavan vaikutusten arviointi - työryhmän 17.9.2009, 10.11.2009 eikä 4.3.2010 pidetyissä kokouksissa LSL 65.1 §:n soveltamista hankkeeseen Siton esittämällä tavalla tai ei esittänyt perustellusti, että voitaisiin toisin menetellä?

On katsottava, että toimivaltaisen luonnonsuojeluviranomaisen olisi pitänyt havaita tehtäviensä kannalta hyvin keskeisen Natura-arvioinnin tarve Vuosangassa muun muassa aluetta edellisen kerran 20.1.2000 laajennettaessa, maakuntakaavan valmistelussa ja useissa YVA- ja ympäristölupaharkinnoissa sekä viimeksi vaihekaavan valmistelussa. Natura-arvioinnin tarveharkinta ei kuulunut maakuntakaavoittajan toimivaltaan enää sen jälkeen, kun toimivaltaiselle luonnonsuojeluviranomaisille oli käynyt selväksi, että maakuntakaavoittajan pitäisi arviointi tehdä, mutta tämä ei siihen silti ryhtynyt.

I. Muut kysymykset

- 69) Tarpeesta suorittaa Natura-arviointi Vuosangan Natura-alueille ei voi vallita epäselvyyttä. Mikäli sitä vallitsisi, arviointikynnys siitäkin syystä ylittyisi.

Mikäli arvioinnissa todettaisiin Puolustusvoimien toiminnan aiheuttavan merkittävää haittaa niille suojeluarvoille, joiden johdosta alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, ja sellaisen heikennyksen kohteena olisi alueen suojeluperusteena mainittu lintudirektiivin liitteen I tai luontodirektiivin liitteen II laji tai luontodirektiivin luontotyyppille tyypillinen laji, ja Puolustusvoimien puolustusvalmiuden ylläpitämiseen liittyvät toimet joutuisivat ristiriitaan Natura 2000 -suojelutavoitteiden kanssa, voitaisiinko asia ratkaista viime kädessä valtioneuvostossa ilman komission lausuntoa vai tarvittaisiinko sellainen?

- 70) Mikäli asia ratkaistaisiin valtioneuvostossa ilman komission lausuntoa tai sellaisen kera siten, että heikentäviä vaikutuksia aiheutuisi, olisiko pystyttävä osoittamaan, ettei vaihtoehtoista ratkaisua olisi olemassa?

Vaihtoehto on mitä ilmeisin. Kainuun Prikaatin kovapanosammunnoista tykistöllä on tähän saakka suoritettu noin puolet Puolustusvoimien omasta harkinnasta Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueella ja toinen puoli Vuosangassa.

- 71) Onko kyseisten SCI -alueiden muuntaminen erityisten suojelutoimien SAC -alueiksi jo käynnissä? Takaraja on nähtävästi 13.1.2011.

- 72) Ottaako KAIELY vireillepanon ratkaisussa huomioon sen, että metsäpeuran uhanalaisuusluokitusta on IUCN:n uhanalaisuusluokituksen mukaan välittömästi korotettava? Oikeammin sitä olisi pitänyt korottaa viimeistään 2008-2009.

- 73) Hyrynsalmella on kaksi Natura-aluetta, joilla mainitaan lajina metsäpeura: Julmasuo, FI 1200 051, ja Tulisuo - Varpusuo alue, FI 1200 052. Ne ovat poronhoitoalueella peura-aidan pohjoispuolella, eli jo siitä syystä pois laskuista metsäpeuran suojelun kannalta. Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueella ovat kaksi Natura 2000 -aluetta ovat Kainuun läntisimmät, joilla metsäpeura on suojeluperuste. Ne ovat alueella, jolla vuoden 2010 metsäpeuralaskennassa tavattiin 449 eläintä, yli 55 % Kainuun koko kannasta ja samalla koko Suomen ja EU:n monimuotoisesta kannasta. Laskennassa alue oli selvästi vasa- ja vaadinvoittoisempi kuin muut esiintymisalueet. Lähes kaikki puhtaat hirvastokat olivat muualla.

Nähtävästi juuri ympäristökeskus oli alunperin harkinnut perustelluksi, että Natura-alueiden FI1200207 Hevoshuuhdinpuro ja Honkivaara sekä FI1200214 Pellinkangas suojelun perusteiksi määritettäisiin suojelupäätöksessä muun muassa metsäpeura. Tuolloin oli metsäpeuran Kainuun osakanta voimakkaassa kasvussa ja sitä tukevaa Venäjän Karjalan kantaa pidettiin vahvana. Sittemmin Kainuun osakanta on nopeasti pienentynyt vuodesta 2000 lähtien, jolloin Vuosankaa laajennettiin tykistön tarpeisiin, kanta laskee edelleen ja on nyt jo merkittävästi alempi kuin valittaessa alueita Natura-verkostoon, samalla kun Karjalan kanta on nähtävästi romahtanut.

Pitääkö KAIELY Vuosangan Natura-alueiden arvoa edelleenkin erityisen suurena metsäpeuran länteenpäin leviämisen, lisääntymisen sekä suotuisan suojelun tason ja säilymisen turvaamisessa?

74) Ottaako KAIELY vireillepanoa ratkaistessaan huomioon poissulkemismahdollisuuksia objektiivisesti arvioidessaan, että RKTL:n lausunnon 281/006/2009 mukaan, muun muassa:

- a) näyttää siltä, että ampuma-alueella tapahtuva toiminta vaikuttaa peurojen kevätsaelluksen aikaiseen liikkumiseen;
- b) näyttää siltä, että ampuma-alueella tapahtuva toiminta nykyisellä tasolla häiritsee metsäpeuraa;
- c) alueen laajentaminen luultavasti lisääisi häiriölle altistuvien peurojen määrää, ja
- d) [Puolustusvoimien toiminnan] kokonaisvaikutusta kannan elinvoimaisuudelle on vaikea arvioida?

Lisäksi RKTL on lausunut 25.5.2010 yhdistykselle muun muassa , että *"vaikka varsinaista hanketta asian tutkimiseksi ei ole ollut, niin metsäpeurojen radiopantaseurannan tulokset viittaavat siihen että peura välttää ampuma-alueita ja liikkuu ko. alueella nopeammin kuin sen ympäristössä."*

J. Asiakirjapyyntö

Yhdistys pyytää saada ELY-keskukselta julkisuuslain mukaisesti asiakirjan sisältötiedon Hevoshuuhdinpuro ja Honkivaaran sekä Pellinkankaan Natura-alueita koskevista seuraavista asiakirjoista:

- a) Täytetyt komission tietolomakkeet, joista kunkin arvioitavan tekijän pisteytys kirjaimin A-D ilmenee.
- b) Se Hevoshuuhdinpuro ja Honkivaaran Natura-suojelupäätöksen asiakirja,
  - josta ilmeni, että sen yhteydessä olisi huomioitu Puolustusvoimien toiminta alueella
  - jossa olisi esitetty, että alueella olisi Puolustusvoimien toimintaan liittyviä rakenteita ja laitteita
  - jonka mukaan suojelu ei rajoittaisi Puolustusvoimien toimintaa ja sen kehittämistä, ja
  - jonka mukaan Puolustusvoimien toiminnassa olisi huomioitu kyseisen Natura-alueen suojelu.
 Asiassa viitataan maakuntakaavan kaavaselostuksen sivulle 113.

Elleivät edellä mainitut seikat ilmeni suojelupäätökseen kuuluvasta asiakirjasta,

pyydetään antamaan sisältötieto suojelupäätöksen yhteydessä annetusta asiakirjasta, josta ne ilmenisivät. Ellei sellaistaakaan olisi, pyydetään antamaan sisältötieto niistä muista aluetta koskevista Natura-asiakirjoista, joista seikat ilmenisivät.

- c) Muut edellä kohdassa b) viitattuun alueen suojelupäätökseen ja yleensä Vuosangan Natura-alueisiin mahdollisesti liittyvät asiakirjat, jotka eivät ole vielä ilmenneet vireillepanoasiassa ja joita KAIELY pitää siinä merkityksellisinä.

Ystävällisin terveisin,

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry
Niemenkyläntie 165
88730 Ylä-Vieksi

Eeva Kyllönen
puheenjohtaja

Timo Niskanen
varapuheenjohtaja

Pekka Pääkkönen
hallituksen jäsen

JAKELU

- Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tiedoksi:

- Vastuualueen johtaja Kari Pääkkönen, KAIELY
- Yksikön päällikkö Kari Pehkonen, KAIELY
- Ylitarkastaja Jouko Saastamoinen, KAIELY
- Arkkitehti Pertti Perttola, KAIELY
- Biologi Maarit Vainio, KAIELY
- Yksikön päällikkö Sirkka-Liisa Markkanen, KAIELY
- Ylitarkastaja Unto Ritvanen, KAIELY
- Ympäristölakimies Meeri Myllykangas, KAIELY
- Ympäristöministeriö
- Osaston päällikkö, ylijohdaja Timo Tanninen, Ympäristöministeriö/
Luontoympäristöosasto
- Ympäristöneuvos Mikko Kuusinen, Ympäristöministeriö/ Luontoympäristöosasto/
Luonnon monimuotoisuus
- Ympäristöneuvos Pertti Rassi, Ympäristöministeriö/ Luontoympäristöosasto/
Luonnon monimuotoisuus
- Ylitarkastaja Matti Osara, Ympäristöministeriö/ Luontoympäristöosasto/
Vesiensuojelu ja ympäristövaikutusten arviointi
- Tarkastaja Esa Niinivirta, Ympäristöministeriö/ Luontoympäristöosasto /Luonnon
monimuotoisuus
- Hallitussihteeri Heikki Korpelainen, ympäristöministeriö / Luontoympäristöosasto/
Luonnon monimuotoisuus
- Yksikönpäällikkö Tarja Söderman, SYKE